

10 клас

1 тур

Паважаныя ўздельнікі алімпіяды! Вам прапаноўваюцца тэарэтычныя заданні, на якія неабходна даць разгорнутыя адказы. Адказы неабходна запісаць у адведзенных для іх месцах акуратным, разборлівым почыркам.

Жадаем вам поспехаў!

I.	Дайце азначэнне наступным паняццям з гісторыі Беларусі
<i>Срэбшчызна</i>	
<i>Даніна</i>	
<i>Паншчына</i>	
<i>Чыни</i>	
<i>Гвалты</i>	
<i>Талака</i>	
<i>Шарваркі</i>	

II. Уважліва разглядзіце ілюстрацыю і адкажыце на пытанні

1. Якая культавая пабудова адлюстравана на малюнку вышэй?
2. Дзе яна размяшчалася?
3. Калі яна была пабудавана?
4. Хто знішчыў гэты храмавы комплекс?

1. _____
_____
2. _____
3. _____
4. _____
_____
_____

III. Прачытайце гістарычны дакумент і адкажыце на пытанні

Усім і кожнаму паасобку, усялякага саслоўся і стану людзям, нашым шаноўным вернападданым жыхарам Вялікага Княства Літоўскага – нашая каралеўская міласць.

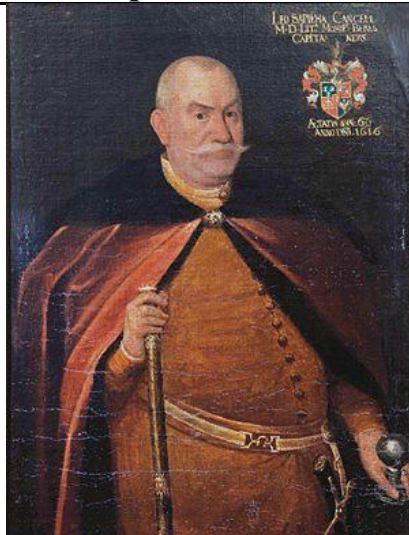
Аб’яўляем нашым шаноўным падданым, што нашага ведама дайшоў змест некаторых грамат, надрукаваных на рускай мове ў віленскай рускай тыпаграфіі, уяўляўшых сабой пасквіль і заклік да паўстання супраць духоўнай і свецкай улады. Ёсць меркаванне, што ў гэтай тыпаграфіі было надрукавана яшчэ шмат кніг, напоўненых яшчэ горшым паклёпам і блюзнерствам.

Таму мы, жадаючы забяспечыць патрэбную паслухмянасць уладам і не

1. Як звалі вялікага князя, які выдаў гэтую грамату?
_____
2. Якую друкарню мелі на ўвазе ў грамаце?
_____
_____
3. Якія творы, там надрукаваныя, выклікалі такую негатыўную рэакцыю цэнтральнай улады Рэчы Паспалітай?
_____
_____
4. Супраць якой грамадскай з’явы выступалі аўтары грамат,
_____

<p>дапусціць, каб такія з’едлівыя граматы з’яўляліся крыніцай бунтаў, загадваем усім, каб ніхто не адважваўся такіх кніг, пасквіляў і грамат купляць і прадаваць пад пагрозай штрафу 5000 злотых на карысць нашай казны і іншых штрафаў, указаных у агульным праве, але каб кожны іх адбіраў і спальваў. А для таго, каб гэта стала ўсім вядома, загадваем нашаму Віленскаму магістрату абвясціць і прывесці ў выкананне гэтую нашу грамату ў звычайным парадку.</p> <p>Напісана ў нашым лагеры пад Смаленскам дня 7 мая месяца года Гасподняга 1610, 1-га валадарання нашага польскага 23 і шведскага 17.</p>	<p>якія кароль загадваў спаліць у прыведзеным тэксце?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>5. Што стала далей з друкарняй, якая публікавала дадзеныя граматы?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
--	--

IV. Разглядзіце партрэты гістарычных асоб і адкажыце на пытанні

А.	Б.	В.
1. Як завуць асоб, адлюстраваных на карцінах ?		
2. Што іх аб’ядноўвае?		

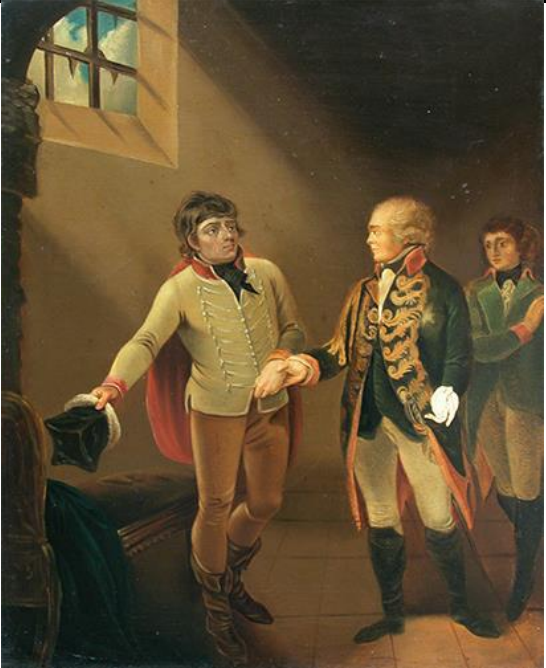
3. У якіх ваенных канфліктах яны прымалі ўдзел?		
4. Назавіце найбольш важную гістарычную падзею(падзеі), у якой(якіх) вышэйназваныя асобы прымалі ўдзел		

V. Запоўніце табліцу “Прадстаўнікі грамадска-палітычнай думкі ВКЛ XVII – XVIII стст. і іх галоўныя ідэі”			
№ п/п	Прадстаўнікі палітычнай думкі	Творы	Галоўныя ідэі
1		«Зацьменне Польшчы»	
2			Упершыню ўжыў тэрмін «атэісты». Прызнаваў вечнае існаванне бясконцай прыроды, якая развіваецца па сваіх законах без умяшання Бога.
3	Георгій Каніскі		

4		«Логіка, або Навука разважання і меркавання пра прадметы навукі»	
5			З павагай ставіўся да навукі, да выхавання і адукацыі, выступаў за падзел сфер навукі, філасофіі і рэлігіі
6	Ігнацы Масальскі		

VI. Уважліва прачытайце гістарычны дакумент і адкажыце на пытанні	
<p>... Пра заслугі Сталіна яшчэ пры яго жыцці напісана дастатковая колькасць кніг, брашур, даследаванняў.</p> <p>Агульнавядома роля Сталіна ў падрыхтоўцы і правядзенні сацыялістычнай рэвалюцыі, у грамадзянскай вайне, у барацьбе за пабудову сацыялізму ў нашай краіне. Гэта ўсім добра вядома.</p> <p>Цяпер размова ідзе пра пытанне, якое мае велізарнае значэнне і для сучаснага і для будучага партыі, — размова ідзе пра тое, як паступова складваўся культ асобы Сталіна, які ператварыўся на пэўным этапе ў крыніцу цэлага шэрага буйнейшых і даволі цяжкіх скажэнняў партыйных прынцыпаў, партыйнай дэмакратыі,</p>	<p>1. Хто агучыў гэты тэкст публічна?</p> <p>_____</p> <p>2. Калі гэта адбылося?</p> <p>_____</p> <p>3. На якім мерапрыемстве быў агучаны гэты тэкст?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>4. Якія наступствы выклікала гэтае выступленне?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

рэвалюцыйнай законнасці. ...	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
------------------------------	---

VI.	Разглядзіце карціну і адкажыце на пытанні
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назавіце імя аўтара карціны _____ 2. У які час ён працаваў? _____ 3. У якім стылі ён пісаў свае творы? _____ 4. Дзе гэты мастак навучаўся жывапісу? _____ 5. Якія гістарычныя асобы намаляваны на карціне? _____ 6. Дзе адбылася сустрэча, намаляваная на карціне? _____ 7. Напішыце назву карціны _____ _____ _____

VIII. Выканайце заданні па карце

1. Напішыце назвы населеных пунктаў, пазначаных лічбамі

_____

_____

_____

2. Якой лічбай пазначана сталіца Вялікага Княства Літоўскага? А цэнтры ваяводстваў, створаных у 1413 – першай палове XVI ст. ?

_____

_____

3. Перапішыце гарады, што пазначаны на карце, дзе збіраліся сеймы ВКЛ з 1440 па 1568 гг.

_____

_____

_____

_____

4. У склад якога з названых Вамі ваяводстваў уваходзіла мясцовасць, дзе Вы жывёце?

_____

_____

_____

_____

IX. Разглядзіце схему і адкажыце на пытанні

1. Як называлася дынастыя, што адлюстравана на схеме? _____
2. У якіх краінах кіравалі яе прадстаўнікі? _____

3. Напішыце нумары прадстаўнікоў дынастыі, якія ніколі не былі вялікімі князямі літоўскімі _____
4. Як звалі бацьку заснавальніка дынастыі? _____
5. Які з прадстаўнікоў гэтай дынастыі загінуў на полі бітвы? _____

Х. Разглядзіце карыкатуру і адкажыце на пытанні

1. Якой гістарычнай падзеі магла быць прысвечана дадзеная карыкатура?

2. Калі і дзе яна адбылася?

3. У часопісе якой краіны магла быць надрукавана такая карыкатура?

4. Якія вядомыя палітыкі адлюстраваны на карыкатуры?

5. Якія краіны сімвалізуюць постаці на пярэднім плане?

6. Як можна апісаць пачуцці постацяў, намалюваных на карыкатуры? Чаму мастак выявіў іх менавіта так?